

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 579/1911.

Examenul de calificare pretească cu candidații la preoție din dieceza Aradului, prescris prin Statutul Organic și special se va ținea la 8/21 Martie a. c. și zilele următoare la 9 ore antemeridiane, în sala de ședință a Consistorului gr. or. român din Arad.

La examen sunt admiși acei absolvenți de teologie, cari conform §-lui 8 din Regulamentul special și-au subșternut aici până la 1 Februarie a. c. cererile corespunzător instruite.

Arad, în 21 Februarie (6 Martie) 1911.

Consistorul gr. or. român
din Arad.

Intellectuali și popor*

Am îndurat noi Români multe, totuși amarul și greutatea trecutului nu ne-au putut stânjeni, să nu ne înfiripăm o mândră pleiadă de intelectuali. Sunt între ei bătrâni încărunțiți în omenie, încercați în iubirea de neam; sunt tineri dârji și îndărătnici în convingeri, avântați în porniri. E drept, că ici-colea dăm și peste figura răspingătoare a celor însetoși după căpătueli, oricum însă avem un număr frumos de cărturari. Ei țin sus steagul nădejzilor noastre, s'au svârcolit și se svârcolesc pentru legea neamului și limba lui sonoră.

În aceasta zvârcolire fără popas se accentuează în timpul din urmă o notă neglijată până aci, nota poporanismului. Din mijlocul intelectualilor se desprind glasuri din ce în ce mai întetitoare, cari ne chiamă la popor, ne cheamă în lupta sfântă a desrobirii celor mulți. Interesul față de ei se manifestează la deosebite prilejuri sub deosebite forme.

Dame lapadă bizarul costum al zilei și îmbracă cel național, care așa de plastic sintetizează ingeniozitatea țarancei noastre; îmbracă altă cu flori, catrința cusută gingaș în fir de mătăasă; schimbă botina de lac cu nepretențioasa opincă

*) Lucrare citită la ședința festivă aranjată de tinerimea teologică din Arad.

străbună. Bărbați inimoși părăsesc atmosfera rigidă a biroului și se coboară în mijlocul gloatei fără număr, să mai împrăștie din bezna, ce-o înăbușe. La popor! Înțelesul adânc al acestor cuvinte se imprimă tot mai vârtos în conștiința oamenilor de bine. La popor, căci el este factorul cel mai însemnat al vieții noastre publice și în ultima analiză rațiunea tuturor străduințelor noastre.

Noi nu luptăm atât pentru salvarea surtucurilor, cât mai ales pentru desmormirea și chemarea la viață a acestei masse. Câte elemente maleabile din clasa așa zisă cultă nu se înecă în valurile culturii străine! Nimeni nu le dă de urmă, nimeni nu le bocește sfârșitul românesc, dar, când disoluția va prinde rădăcini în straturile largi ale mulțimii, primejdia nu va fi mică. La popor, pentru că acesta este pentru noi un rezervoriu de energie, ne înviează rândurile, ne ridică moralul.

Dar a și sosit timpul, a bătut ora supremă să baricadăm norodul dela sate față de înrăurile străinilor.

— Referințele vieții s'au schimbat radical astăzi. S'a stins vechea viață patriarhală. Înainte de marea revoluție europeană eram exclusiv un popor de țărani. Trăiam izolați de zgomotul lumii în nenumăratele cătune de sub poala măgurilor, de prin ascunzișurile munților. Cu străinii n'am venit în atingere și astfel curatele noastre obiceiuri, iubitul nostru graiu strămoșesc n'a fost amenințat. Munții, munții, acești praznici credincioși ni l-au conservat nepângărit. În cetățuia lor fermecată accentele disonante ale altor limbi n'au putut străbate.

Azi însă nu-i așa. Civilizația modernă cu marile ei avantaje, cu marile ei păcate ne-a biruit fortăreața. Unde odată răsuna glasul melancolic al fluerului ciobănesc, astăzi se aude șuerul strident al fabricelor. Pe locuri, unde n'a străbătut decât românul și vulturul, astăzi sboară în goană vertiginosă locomotiva nebună. În urmă-i pier cântecetele, moare doina. În ținuturile noastre furnică o mulțime pistriță, Tipuri străine apar și dispar caleidoscopic. Graiurile cele mai diferite se încrucișează, moravurile cele mai excentrice se întâlnesc. Contactul cu acest amalgam este așadar inevitabil. Nici nu se poate altcum, gravitatea faptului

consistă însă în împrejurarea, că țăranul nostru nu e destul de matur pentru contactul cu alte neamuri; încât caracterul etnic ușor i-se poate altera.

De altă parte în timpul de față se desfășură un mare războiu, războiul pentru pâine. Un duh de primenire clocotește în conștiința societății. Ideile de emancipare economică și socială pătrund navalnic și în colibecele cele mai sărace. Țăranul nu se mai poate substrahe de sub influința lor. E bine așa, dar e trist, că glasul de sirenă al străinilor îl ametește. Sub masca acestor idei de oameni de altă lege amenință să ne stăpânească asupra-i ca firile unui paianjeniș năbușitor. Urmările acestui amestec pot fi însă cele mai fatale pentru noi. Cine și iubește neamul nu poate sta pasiv, trebuie să intervină mergând între popor, deschizându-i ochii, izolându-l pe toate terenele. E o datorință și națională și umanitară.

Dar nu numai considerații de ordin național și umanitar au să-i stimuleze pe ai noștri la un pas așa de democratic, ci și anumite temeuri morale și mai ales aceste. Pentru că ce crezi tinere din generația nouă, care ai mâni albe delicate care privești la cei mici cu aerul unui dandy plictisit, ce crezi cine ți-au fost înaintașii? Ce crezi intelectual român, care-ți place să te învalui în aureola numelui de elită, care începi a te emancipa de sub »prejudeciul«
cercetării bisericii, ce crezi cine ți-au fost strămoșii? Strămoșii vostri au fost voinici țărani cu frica lui Dumnezeu. Ei și-au mântuit vieața de robi ai gliei sub vre-un săracăcios acoperiș de stuf, iar verișorii vostri poate și astăzi bat fierul plângător al coasei. Da, majoritatea covârșitoare a cărturarilor noștri se trage mijlocit sau nemijlocit din codrul verde al țăranimii. Clasa noastră cultă n'are tradiții istorice, iată geneza ei.

Noi am fost iobagi din vremuri nepătrunse, iar în zilele iobăgiei două caste pricepeau cartea, casta nobililor și casta preoților, Românii însă n'au avut parte nici de una, nici de alta. Pe nobili ni i-au înghițit privilegiile exclusivismul de rasă ș. a. Preoții? De multeori erau niște bieți iobagi, glasul duios și cucernic, cumpănitele povețe evanghelice dacă-i deosebiau de credincioșii lor. Abia pe la începutul veacului trecut și mai ales după anul 1848 ni-a zimbit și nouă perspectiva unui viitor mai senin. Și după ce instituțiile de cultură ne-au deschis porțile, cuminti copii de țărani plecau pâlcuri-pâlcuri în straele lor modeste de abă spre »școlile cele mari.«
Înzestrați cu o inteligență naturală, crescuți în sobrietatea moravurilor dela sate ei au progresat, iar dorul de lumină, vârtejul ademenitor al vieții de oraș i-a reținut să se întorcă la coarnele plugului. S'au dorit tot înainte. Sustinerea la facultate eră însă mai anevoioasă decât în gimnaziu, unde așa puteau pribegi părinții să ducă odorului iubit desagii cu merinde. Lipsindu-le așadar

mijloacele de subsistență foarte mulți ar fi poticni dacă suflete generoase nu le-ar fi întins obol.

Împrejurări favorabile ne-au salvat familii. a Mocsonyeștilor, cari prin gesturi de mecenat atâtea mizerii ne au alinat, familii din trunchi vânos al Macedo-Românilor a căror companie de negoț erau răsirate aproape în toate orașele țării. Și-au deschis aceste familii vistieria împărțind burse și ajutoare studenților sărmani, iar mai târziu pușinii funcționari și alți cărturari ce-i aveau dădeau petreceri în acest scop. S'a pornit prin urmare o vie agitație pentru spriginirea tinerimii. Rodele au fost îmbelșugate. S'au creat multe fundații între cari și cea a marelui binefăcător Gozdu-Mesia studenților români.

Așa s'a plămădit pătura noastră cultă, din dărnicia unor mecenati, ajutorul obștei românești și mai ales prin crucerii și truda țăranului. Cândă intelectualul voește să-i întindă mângăere lumină nu săvârșește atât un act de altruism și naționalism, cât satisface unei obligațiuni morale dintre cele mai elementare, satisface unei datorințe private, pentru că ar fi necreștinesc, ar fi o ingrătitudine să-ți uii de urmașii strămoșilor tăi, pe cari ursita rea i-a osândit la un trai mai mizer ar fi o ingrătitudine pentru că și astăzi acestora muncitori de pe întinsul ogoarelor românești averea să le mulțumim cei mai mulți existența socială fastul unei vieți moderne.

Să știi iubite fruntaș, că palatul somptuos ce se resfață sfidător în razele aurii ale soarelui nu atât tu cât »cei mai buni copii ai firii«
la înălțat; să știi iubite preot, că mâinile scrijelate ale țăranului frământă prescura ce-o mănânci; să știi femeie română, că și pentru bijuteriile prețioase ce te împodobesc, multe săpi s'au făcut lucii scu mând pământul tare.

Aceste sunt motivele principale, cari au să determine pe intelectualii noștri să se coboare cu făclia cunoștinții în mijlocul poporului. Curentul și produs, dar trebuie alimentat, căci numai în strânsa solidaritate dintre intelectuali și popor garantată existența neamului nostru în țara aceasta. *La popor, și cu poporul* ca și acesta să poată esclama la rândul său *cu domni de român și cu alții!*

Gh. Andru.

„Unirea.“

Apare de acum înainte de trei ori pe săptămână. Nu noi, ci alt ziar, a scris din acest incident: »sperăm că va pune mai mare pond pe caracterul românesc decât pe cel confesional al luptelor ce trebuie să purtăm cu toții pentru libertatea conștiinței și liber exercițiul al drepturilor bisericești românești.«
Noi din partea noastră am evitat în totdeauna ciocnirile, dar nu eră de prisos observația. Și atata a supărat pe con frați. Unirea ne spune că prin 1890. »Tribuna«
di

Sibiui angajată la o polemie întinsă în jurul arhierilor, a curmat publicarea polemicilor pe motivul că „articoli s'o prea lungi și supărători pentru o mare parte din cetitori.“ Adevărul însă era acela, că Bunea apărând memoria lui Leményi lovise în marele „Andrei.“ Articlii suprimiți erau ai fie iertatului Dr. A. Bunea.

„Acest refuz a fost primul impuls pentru înființarea „Unirei.“ Aceasta este geneza „Unirei.“

Nu ne privește supărarea „Unirei“ pe „Tribuna,“ dar ne supără când ia în taină numele „marelui“ Andrei, și a „sfântului“ Sava Brancovici cum îi numește ironic Unirea în articolul lămuritor, pentru că da „mare“ a fost Andrei și „sfinte“ suferințele lui Sava Brancovici. Și cine lovește în memoria lor, lovește în sentimentele noastre.

Noi așa știm, că chiar Dr. A. Bunea a regretat că a mers prea departe în atacurile contra memoriei lui Sava Brancovici și eră chiar gata să revină la o explicație. Cunoaștem foarte buni uniți cari au făcut mult pentru biserica unită, dar n'au consimțit cu Dr. A. Bunea, și ar fi de datoria urmașilor lui să implinească ultima dorință a lui A. Bunea și poate a obștei unite să steargă de pe fruntea scriitorilor bisericești uniți pata profanării „sfinților“ noștri.

Articolul care își spune supărările sale ne trage și pe noi în discuțiune:

„La Arad, scrie „Unirea“ pâr. Lucaciu, vorbește adevăruri, când povestește luptele bisericii unite pentru câștigarea drepturilor politice și naționale și redeschiderea și avântul ce l-au luat românii unindu-se cu Roma, dar de neuniți nu spune un singur cuvânt rău și dl Ciorogar, stălpul românilor Aradani îl atacă și „Telegraful“ dela Sibiui se grăbește să reproducă acest articol, căci e vorbă de un preot unit, care face confesionalism. Doamne cât sunt de adorabili o samă de oameni.“

Dacă părintele Lucaciu ni-o spune în Arad, că românii au luat avântul, recte le-a răsărit soarele, numai dela unirea cu Roma, nu mai eră nevoie să ne și injure spre a fi confesionaliști căci doar părintele Lucaciu a enunțat numai premisele, concluzia urmează de sine, că toate căile duc la Roma. Și noi nu aprobăm să se spună credincioșilor noștri, că toate căile naționale duc la *Roma catolică* precum nu putem consimți să se canonizeze de „preotul preoților“ un preot care n'are școală românească în parohia sa, nu doar pentru că acest preot este unit ci pentru că este o fallacie.

Dacă noi în Blaj spuneam numai adevărurile despre Sava Brancovici și Șaguna și retăceam și meritele Blajului, nu mai trebuia să îi și injurăm pe uniți, că ne-ar fi înțeles ei prea bine.

Ce fie nu-ți place altuia nu face.

Articolul Principelui Max.

(Urmare și fine)

Cunoașterea adevărului este necesară și în ce privește diferențele dogmatice. Dacă voim să ne înțelegem pe terenul acesta, trebuie mai înainte de toate să cunoaștem starea lucrurilor așa precum este.

Dar tocmai aceasta a lipsit totdeauna. S'a scris mult asupra acestei chestiuni, cel puțin asupra purcederei sf. Duh și asupra întrebunțării azimelor, care în evul de mijloc eră considerat ca un punct de doctrină iar nu de disciplină bisericească. Și tot astfel cunoștința părerilor adversarilor și dificultățile reale lipseau.

Fiecare consideră chestiunea din punctul său de vedere argumentau cum le convenea și o împăcare a celor două opinii rămânea iarăși imposibilă.

La sinodul din Florența s'au tratat toate punctele acestea de diferență, dar cu multă ușurință. Nu se cunoștea nici istoria bisericii, nici părinții. Latini se serviră de argumente false spre a dovedi grecilor că sfântul Duh, purcede și dela Fiul. S'a citat chiar un cuvânt din al VII sinod ecumenic care ar fi învățat aceasta, dar eră un text fals. Asemenea se citară texte false din părinții bisericești, se interpretară și altele în chip meșteșugit după dogma latina. De sigur că nu din rea voință lucrau astfel. Se credea probabil de bună credință, că textele false ce se citau, erau autentice, și nici Grecii, nici Latini nu posedau atunci de ajuns o judecată critică, nici înțelesul istoric spre a putea deosebi textele apocrife de textele autentice. Mulțimea pretinselor texte patristice ce învățau purcederea din Fiul a impus așa de mult grecilor, așa că, pecăt se pare, nu mai îndrăzneau să opue nimic, și din cauza aceasta primară învățătura latină, crezând că așa a fost învățată și de părinții vechi. Cam tot așa se petrec lucrurile până în ziua de astăzi. Mai în totdeauna învățătura aceasta și dificultățile ce prezintă ea n'au fost bine dezvoltate.

Așa și cu primatul Papei. Se întrebunțează cele mai mici probe din anticitate, care arată o autoritate oarecare a episcopului roman, ca probă de dogmă a primăției, așa cum este astăzi învățată. Nu se deosebesc bine textele și se identifică fără socoteală, acele care nu sunt nici decum dogmatice, cu dogma însăși. Trece ușor peste ele, dar nu se taie nodul greutateților de care nici nu-și dau socoteala. Este mare deosebire între o putere care există de fapt, și o doctrină care învață că este stabilită direct de Dumnezeu și este temeiul necesar bisericii. Cu toate aceste cele lucruri sunt absolut identificate de polemică. Și fiecare părinte, care dă un titlu onorific oarecare vreunui episcop roman este citat ca mărturie pentru dogma primăției.

Acelaș fel de argumentare se întâlnește și când este vorba de purgator. Să considerăm chestia eficacității rugăciunelor pentru morți și aceea a existenței purgatorului ca absolut identice. Dar nu sunt. Nu toți câți se roagă pentru morți primesc prin aceia ideia unui loc de curățenie.

Chestiunea prefacerii în liturgie n'a fost pe cât se pare nici odată serios examinată în apus.

S'au întemeiat numai pe liturgia romană, care nu posedă epiclesa. Necunoscând deci nici liturgiile, nici învățăturile orientalilor, s'a zis că numai pronunțarea cuvintelor sacre ale Domnului Nostru săvarșește taina. Dar nimeni n'a ținut sama de universalitatea întrebunțării *Epiclesei* (Rugăciunea prefacerii) și anticitatea doctrinei, care vede în ea partea principală a consacrării. Sf. Cyril de Ierusalim, cel mai mare autor liturgic al anticității, de sigur nu este un martor de puțină valoare, nici o cantitate neglijabilă.

Cu dănsul și alți părinți renumiți ai bisericii orientale învăță acelaș lucru. Asemenea nu se ține sama și încă și astăzi sunt siliți orientalii de rit unit a mărturisi că sfințirea se face numai prin cuvintele Domnului Nostru. Dar atunci tot ritul solemn al prefacerii a devenit o ceremonie de prisos. Ar fi o lovitură de moarte ce s'ar da liturgiei orientale, dacă tocmăi ceremonia, care formează punctul său culminant, este declarată lipsită de sens. Dar atunci tot Orientalul a devenit curat latin. El nu mai sfințește după ritul și învățătura bisericii sale, ci după ale bisericii romane, chiar dacă s'ar servi de textul epiclesii. Și totuși aceasta se face, pentru că nici odată opinia aceasta latină n'a fost definită sau înălțată la demnitatea unei dogme, nici chiar la apusenii. Și cât de ușor ar fi de împăcat cele două păreri. N'am avea decât să spunem că cuvintele Domnului efectuează taina, pentru că ele trebuie să corespundă adevărului, dar cuvintele acestea produc efectul lor în urma consacării bisericii și din cauza intențiunii sale. Dar fiindcă în liturgia romană consacrárea se compune numai din cuvintele Domnului Nostru, acestea trebuie să producă efectul imediat ce sunt pronunțate. Fiindcă din contră în biserică orientală și după socolința sa epiclesa, care urmează cuvintele Domnului Nostru, este partea principală a consacrárei și scopului urmează de aici, că în Orient cuvintele produc efectul lor prin epiclesă și că Domnul nostru este prezent numai când epiclesa e terminată.

Dacă nu s'ar, primi posibilitatea aceasta, ar urma ca unii din cei mai mari dascăli ai bisericii să fie în eroare, și biserică însăși în cea mai mare parte ar fi în rătăcire, și încă rătăcită în cel mai mare și mai sfânt mister al cultului Dumnezeesc. Cine ar îndrăzni să primească o alternativă așa de supărătoare și așa de gravă în urmările sale? Un asemenea caz este și cu taina confirmării.

Din timpul lui Fotie apusenii au început să considere confirmarea orientală, administrată de preoți, ca invalidă. Astăzi se presupune că preoții uniți de ritul oriental au o autorizare dela sf. scaun pentru a confirma, și că din cauza aceasta confirmarea lor este valabilă. Dar și aceasta este o explicație ce nu s'ar fi primit, dacă se cunoștea istoria. Este un obicei exclusiv latin și datând din timpurile posterioare că confirmarea s'a rezervat episcopului. La început toată creștinătatea ca și astăzi tot orientul, unia confirmarea cu botezul. Cine făcea botezul săvârșea și confirmarea fără să se întrebe de este episcop sau preot. Mai târziu, când botezul copiilor mici deveni regulă, obiceiul latin de apus, despărți cele două rituri unul de altul, rezervând confirmarea pentru o vârstă mai înaintată. Atunci se împărțiră cele două rituri între cei doi ministrii, cari în vechime administrau botezul când unul când altul. Se dădu preoților botezul și confirmarea episcopilor. Avându-se în vedere aceste împrejurări, cum am putea să ne indoim de valoarea confirmării făcută de preoți?

Trebuie să servim adevărul prin adevăr, prin

exămenul serios al lucrurilor și să nu facem o apologie superficială și nesinceră, care ascunde dificultățile și care reprezintă împrejurările sub alt aspect. Voină să înconjurăm adevărul, este o politică cu vedere scurtă și va avea urmări nefericite. Ascunzând dificultățile se înșală pre sine. Credința nu este solidă atunci și bine întărită. Va fi cu atât mai turburată și rușinată când se va întâlni odată cu adevărul, pentru care nu era pregătită a-l primi. Nu se capătă astfel acel pe care voești a-l câștiga, dacă-l câștigi astfel, lucrul e foarte slab. Se va feri cu atât mai mult, cu cât lucrul i-se prezintă sprijinit pe argumente slabe și false. Sau dacă asemenea argumente îl câștigă pentru moment, va vedea mai târziu că lipsește fondul și urmările vor fi cu atât mai rele.

Dar noi trebuie că cerem și Orientalilor, aceiași dragoste de adevăr, aceiași curățenie de gândire, când este vorba de dogme. Și ei nu trebuie să se împotrivească adevărului învățăturelor și să închidă ochii la argumente bune și solide. Dacă recunoaștem de ce în Orient epiclesa este legitimă, orientul care va studia patrologia latină, va trebui să recunoască și el, că învățătura latină în privința consacrárei este foarte veche și nu are nici un rezon a se îndoi de validitatea unei consacrári, care se face fără epiclesă.

Aceiași dragoste de adevăr ne va face să cunoaștem împrejurările, vederile, caracterul părții cu care voim să tratăm.

Și aici se ivesc una din cele mai mari greutăți. Apusul nu cunoaște Răsăritul și Orientul nu cunoaște Occidentul; de aceea și apropierea între dânsele este grea. Dacă studiem istoria vedem că Apusul a voit totdeauna să influențeze Răsăritul, fără să-l cunoască; sufletul lui era străin pentru dănsul. Nu știa ceia ce-i place Orientului, de ce se ferește și fuge. Aceasta se vede mai ales în epistolele papilor din diferite epoce. De sigur, erau dictate adesea cu intențiuni bune, dar Roma nu cunoștea Orientul și-i spuneau adesea din nenorocire cele mai nepotrivite lucruri. Dar dacă pe deoparte doriu să reguleze afacerile Orientului și de altă parte nu se cunoștea starea lucrurilor de acolo, trebuia cu timpul să se creeze o situație de nesuferit, și desbinarea trebuia să urmeze mai curând sau mai târziu. Și până în zilele noastre nu voim să recunoaștem plângerile legitime și dorințele Orientalilor.

Ei se plâng că nu ținem samă de ele, cred că avem aerul de a ignora dificultățile și amărăciunile ce au contra noastră. Noi nu eșim din casă, nu cetim decât cărțile noastre, nu privim chestiunile decât din partea noastră și ne prinde mirarea, care se pare naivă Orientalilor: pentru ce oamenii aceștia îndărătnici nu primesc unirea, pe care le-o propune Roma, când aceasta le face atâtea rugăminte și se arată așa de binevoitoare?

Dragostea de adevăr ne va împiedeca a întrebuița o mulțime de viclenii, de mijloace nesincere, spre a atrage pre aproapele în cursele noastre. Numai adevărul, fără rezervă, sinceritatea absolută, ne va

mântul și pre noi și pre alții. Sinceritatea să inspire fiecărui din cele două părți căință și mărturisirea greșelilor. Adevărul, chiar dacă nu este plăcut, nu trebuie să depărteze, ci să apropie.

* * *

Afară de adevăr mai este încă o armă, care se întemeiază pe el: este dragostea, iubirea. Desigur și adevărul singur este o putere. După o carte *Preotul*, care în septuaginta este chiar numărată printre scrierile canonice, Zorobabel dovedește regelui Darie, că adevărul este tot ce poate fi mai puternic în lume. Este de sigur o legătură. Și de asemenea spre a face o amiciție și o apropiere, dragostea este iarăși necesară. Poate să se înțeleagă în privința adevărului și să nu fie de acord în viață.

Lipsa dragostei duce adesea la lipsa adevărului pe când iubirea este prietena adevărului. Lipsa de dragoste mai ales a desbinat Orientul și Apusul de veacuri. Din amândouă părțile a fost o ură netăcută și o aversiune națională care în mare parte există și astăzi. Este o parte integrantă a tradiției părintești a multor orientali, de a privi cu groază pre latini. Și de asemenea o parte integrantă a tradiției tuturor popoarelor Apusene, pe care chiar protestanții au păstrat-o în mare parte, de a desprețui pre Orientali, de a fugi de ei și a-i urî.

Ar trebui să începem a-ne respecta întreolaltă, a ne interesa ca să ajungem a ne iubi. Soarta Orientului a fost nenorocită, nenumărate rane i-s'a dat. A fost lăsat aproape mort pe marginea drumului, ca omul care căzuse în tâlhari. Și noi suntem responsabili de aceste rane, căci am părăsit Orientul lăsându-l dușmanilor săi. Nu se află samarineanul care să aibă milă de bietul nenorocit, ci chiar preoții și leviii trec fără să le pese de suspinurile și suferința sa. Gânditu-ne-am noi la soarta acestor popoare, la catastrofa istoriei lor.

Nici chiar plângerile lui Ieremia n'ar fi de ajuns a plânge.

Iată de ce se plâng Orientalii. Nu li-se arată interes, decât din punct de vedere religios, voesc să-i supune Romei, și atâta tot.

Dacă nu-și ajunge scopul, și întorc fața dela ei. Dar nu li-se arată simpatie națională. Interesele lor nu sunt și ale noastre. Apusenii din vechime ș'au pus toate puterile a răpune puterea musulmanilor. Mai târziu, chiar după căderea Constantinopolului câte odată, s'au luptat contra Turcilor, dar niciodată din interes pentru creștinii din Orient, stăpânii legitimi ai teritoriului, ci din contră pentru a supune și a crea principate latine în mijlocul Orientului.

Orientalii sunt astfel obișnuți a fi desprețuiți de apuseni că se întâmpină adesea greci, cari sunt recunosători și atinși din cauza celui mai mic semn de simpatie, pentru că mai aud măcar câte odată alte vorbe decât acele pe care sunt obișnuți a-le auzi. Trebuie dragoste neinteresată, iubire fără târguială. Și dragostea aceasta ar trebui să se vadă mai ales între

persoanele bisericești. Nu voesc să intru în amănunte. Nu se poate da o regulă dinainte, cum ar trebui să se arate iubirea.

Ea este ingenioasă și-și găsește singură calea dacă este sinceră.

Iată cele două arme de care voiam să vorbesc. Nimenea nu-mi va contesta valoarea. Nici că se poate ceva mai frumos și mai temeinic. Adevărul în dragoste și iubirea întru adevăr, iată ce poate înfrunța toate piedecile. Compunând acest articol cetesc în breviarul meu frumoasele cuvinte ale sf. Bernard care desfășură mai aceeași idee. El explică locul din evanghelie, care zice: că ochiul este luminătorul trupului și dacă ochiul este curat, tot trupul este luminat. (Luca II 34). „Curățenia ochiului inimei, zice, se bazează pe două lucruri: pe dragostea intențiunii și adevărul în alegerea mijloacelor. Dacă cineva iubește binele și nu alege ceia ce este adevărat, are zelul lui Dumnezeu, dar nu după rațiune” (Rom. 10, 2.) Nu știu cum ar putea adevărata curățenie, după judecata adevărului, să stea alături cu minciuna. Cum poate să fie ochiul curat, dacă nu cunoaște adevărul? Cum se poate închipui curățenie adevărată, când Dumnezeu, însuș adevărul, nu este cunoscut de el? că zice: nu voi cunoaște pre cel necunosător (1 cor. 14, 38.) Precum ochiul curat este rezultatul a două lucruri bune, a iubirei de bine și a cunoștinței adevărului, așa și ochiul rău din contră este rezultatul a două lucruri rele, a orbirei care împiedică cunoștința adevărului și a stricăciunii, care ne face să iubim nedreptatea” (sf. Bernard: sur le commandement et la dispense.)

O frații mei iubiti dela răsărit și dela apus, vă doresc tuturor acest ochi curat și simplu compus din adevăr și iubire. Atunci toate vederile noastre vor fi adevărate și drepte; atunci lumina va cădea asupra întregului corp al bisericei și a creștinătății. Ceia ce se pareă întunecat va fi atunci luminat.

Dacă cu toții am posedă aceste calități și ochiul curat, care este rezultatul lor, chestia va fi rezolvită pentru totdeauna. Ea este grea de deslegat, din cauză, că aceste calități lipsesc dintre oameni. Este ușor de deslegat, ba încă nici n'ar avea nevoie de deslegare, îndată ce aceste două calități sunt acolo și ele domnesc. Să rugăm deci pe marele Dumnezeu, care este și supremul adevăr și însuș dragostea, să ne împărtășască aceste două calități și nouă fapturilor sale, și nu numai chestia aceasta, ci toate celelalte din lumea aceasta vor găsi soluția lor satisfăcătoare și definitivă.

(După Păstorul ortodox.)

Despre boale molipsitoare.

—Urmare.—

Boalele molipsitoare cele mai răspândite sunt: Scarlatina sau coriul cu gălci, Febra tifoidă sau tifosul, Anghina difterică sau gălci rele, Pojarul (coriul) Dizenteria, (Tusea convulsivă), tusea măgărească Vari-

ola (vârșatu sau bubatu). Tuberculoza (oftica, acut Sifilisu, Sfrinția, cel perit).

Toate aceste boale trec de la om la om sau de la copil la copil și dacă nu se iau măsuri aspre atunci boala se lățește cu repeziciune nimitoare și oamenii mari și copiii să îmbolnăvesc de la o altă plătind mulți cu viața lor nepăsarea unora și ascultarea altora.

Descrierea amănunțită a boalelor acestora voi face-o cu altă ocazie. De data aceasta voi căuta să arăt cum trebuie să ne păzim de boale molipsitoare și ce trebuie să facem ca să stărpim boalele molipsitoare, când s'au ivit. Este mult mai de samă, să știm, să ne apărăm de boale molipsitoare și de aceea în primul loc aceasta trebuie să fie ținta noastră. Ființele acelea neînsemnat de mici, cari produc boalele molipsitoare și pe cari noi le numim microbi, nu pot să trăiască în locurile, unde e curățenie mare și lumină multă. Casele prin urmare trebuie să fie curate pe dinlăuntru și pe din afară; lucrurile din casă iară trebuie curățite cât mai des și scoase, afară la aer. Văruirea cât mai deasă a pereților casei, spălarea cu țesie sau cu apă feartă a lucrurilor din casă, deschiderea zilnic a ușilor și ferestrelor pentru a intra în casă cât mai mult aer și lumină, sunt tot atâtea măsuri bine-făcătoare pentru sănătate și pentru înflorirea vieții.

Curățirea corpului și a straelor nu trebuie lăsată la o parte. Sudoarea, colbul și straele murdare împiedică corpul să fie sănătos și viguros întocmai cum buruenele împiedică creșterea păpușoiului, care trebuie prășit la timp, ca să nu fie înăbușit de burueni.

Odată acestea făcute trebuie să ne îngrijim de împrejurimile casei, de ogrădă, de grajdul vitelor, de șoproane, de grădină, cu un cuvânt de tot ceea, ce înconjoară casa. Cu cât curățenia va fi mare în toate părțile, cu atât acei microbi, producători de boale, nu se vor putea înmulți și de mari primejdii vor scăpa. S'au făcut încercări peste încercări și s'a voredit, că în mașile și în bășica udului a multor oameni, sunt dușmani de acei mici și vătămători și că acei oameni când își fac trebuințele, dau afară și microbi și aceștia să amestecă cu fărina, să ridice în aer, intră în apă, să pun pe fructe, pe legume, să așează pe mânele oamenilor și dau naștere la boale primejdioase. Dar se poate întreba cineva dacă acei microbi să găsească în corpul unor oameni, cum de nu li îmbolnăvesc mai întâi pe ei? Răspunsul nu este greu de dat. Microbii aceștia trebuie să găsească un teren prielnic, adică corpul să fie slăbit puțin de oboseală, de o răceală de o hrană rea sau de alte cauze, ca să poată pune o stăpânire pe corpul omenesc. Să dau o pildă: Din casa vecinului ese o schinteie și se pune pe casa mea. Casa mea e acoperită cu tablă sau cu țigla și scânteaia să stinge. Dacă scânteaia s'ar fi pus pe casa vecinului nostru, care e acoperită cu stih uscat, nu e așa că casa întreagă se poate aprinde foarte ușor? Tot așa și cu microbi.

Ei intră în corpul omenesc și pândesc momentul când corpul e ceva mai slăbit și pun stăpânire pe el și îl îmbolnăvesc și îl doboară. Iată de ce este rău obiceiul, ca oamenii să își facă trebuințele corpului la voia întâmplării și să nu aibă un loc retras și anume întocmit pentru acest lucru. O groapă săpată la un loc retras și cu puțin var intransa apăra sănătatea oamenilor.

Curățirea ogrăzilor de gunoaie cât mai des este un obicei sănătos și frumos. Plantații de pomi roditori, straturi cu zarzavaturi straturi cu flori și curățenie multă vor fi izvoare de sănătate pentru acești gospodari, cari se vor pătrunde de însemnătatea acestor

sfaturi binefăcătoare pentru propășirea corpului lor și luminarea sufletului lor.

Și acuma să trec la un alt capitol însemnat fără de care omenirea nu poate trăi și căruia nu-i să dă îngrijirea trebuincioasă și aceasta este apa.

De ar ști sătenii nostri câte boli să prepară prin apă, câte vieți să curmă fără de vreme din cauza apei ar rămâne îngroziți. În adevăr unul din mijloacele de răspândire ale boalelor molipsitoare este apa. Microbilor le prieste foarte mult, ca să se desvoale în apa și cu cât apa e mai neîngrijată, mai murdară, cu atât le este mai prielnică dezvoltarea.

Să luăm un exemplu: În casa unui locuitor este tifos sau lungoare. În neștiința sa acel om să duce la fântână cu cofa de acasă, o bagă în fântână și scoate apă. Pe cofă se găseau o mulțime de microbi, căci în casă este tifos, și acei microbi rămân în fântână, se înmulțesc, alți oameni vin și iau apă, o beau, se îmbolnăvesc și iată că boala să răspândește. Exemple în felul acesta se pot da cu nenumăratele și iată de ce trebuie să dăm o deosebită îngrijire fântânelor cu apă. E bine ca în satele bântuite de vre-o boală molipsitoare, sătenii să se obicinuiască să își fearbă apa de băut căci prin ferbere toți microbi mor. Aceștia sunt pe scurt măsurile ce trebuiesc luate în fiecare casă, pentru a preveni boalele molipsitoare, adică pentru a le împede ca să nu să ivească și după câte vedem totul să reducă la curățenia casei și la curățenia a tot ce înconjoară pe om. A trăi în curățenie e sănătos și frumos, plăcut oamenilor și lui D-zeu.

Igiena Sătelor.

Dr. Bordea.

Alcoolismul.

Ceva despre băuturile spirtoase. Cei mai mulți oameni beau, din ce pricini, se știe: pentru că așa au apucat, pentru că au nevoie de ceva, care să le dea putere, să-i ajute să mai uite, să petreacă, să se răcorească, să se încălzească.

Sunt câțiva însă, cari s'au lăsat de tot de băuturile spirtoase și stăruie că dreptatea, că mai totdeauna, nu e de partea numărului. Iată pe ce se întemeiază aceștia.

Toate băuturile spirtoase cuprind alcool. Unele mai mult, altele mai puțin, dar nici din una nu lipsește. O pildă: Și copiii știu că o lumânare ținută deasupra unei oale în clocote se stinge din pricina aburilor de apă. Apa fierbe la 100°, alcoolul la 78°. Dacă puneți acum pe mașină nu apă, ci bere, și țineți un chibrit aprins în aburii, cari se ridică la 78°, aceștia iau foc. Cine n'ar putea spune: de ce? Această încercare se află la îndemâna oricui și nu e rău să fie făcută mai ales de cei cari sunt încredințați, și se luptă să încredințeze și pe alții, că berea n'are alcool.

Însă alcoolul e o otrăvă. Căutați în orice carte de medicină la capitolul otrăvurilor și fiți siguri că îl găsiți în bună tovarășie, alături de morfină și de șoricioaică. Sau dacă, mai mult decât în literă, credeți în ceea ce pipăiți ori aveți înaintea ochilor, spargeți un ou și scurgeți-i albușul în trei păhărele. Puneți în cel dintâiu apă, în cel de-al doilea spirt și în cel din urmă orice otrăvă știți mai tare. Amestecat cu apă, albușul se subțiază și se pierde, cu spirt, se închiagă, cu cealaltă otrăvă, deopotrivă ceea ce le arată înrudirea.

Dar lumea e ca omul care nu crede că ceea ce vede pe pereții unei odăi cu obloanele închise sunt picturi; și strânge pleoapele când i-se aduce o lumânare, ca să-și păstreze părerea. Lumea nu primește, după ce tot ea le-a cerut, dovezile, și și cată de

drum. — Și la urmă urmi, zice, bine, e adevărat că toate băuturile spirtoase au alcool. Dar alcoolul e hrănitor, înlesnește mistuirea, dă căldură, limpezește mintea.

Lumea va rămâne poate și mai departe cum s'a spus mai sus. Lumina nu ține seamă însă de cei cărora le place întunericul și se arată din nou par'că tot mai puternică. Unor păreri neîntemeiate decât pe o tradiție necontrolată sau pe semne privite în grabă, trebuie să li se răspundă cu rodul cercetărilor noi, amănunțite și nepărtinătoare. Trăim doar într'o vreme când munca savanților nu mai supt decât în laboratoare sau în cărți scrise în limbi moarte, ci iese în lume, dărâmă ruinele, clădește în locurile sănatoase și e „apă vie“.

Băuturile spirtoase cuprind apă, alcool și, cele mai multe, încă „ceva“, care le dă gustul și numele deosebit. Fără îndoială că, pentru apa din ele, nu spune nimeni că bea băuturi spirtoase. În orice fântână o găsești mai curată și mai proaspătă. Cât despre alcool, s'a văzut că el e o otravă și, ca atare, vătămător. — Fie, auziți dar acel „ceva“, ce mai rămâne dacă scoți, din bere, de pildă, apa și alcoolul, acel „ceva“ care rotunjește și dă lustru la toate părțile trupului celor cari o beau, nu despăgubește pentru orice neajunsuri? Să nu vorbim de acel „ceva“ pentru că ia prea mult loc, ci decât e, pentru că cere numai atât cât e și el: foarte puțin. Dintr'o sută de grame de bere, la 90 li-se zice de când e lumea: apă; 4 sau 5 sunt alcool: restul e acel „ceva“ hrănitor, care se găsește însă și în lapte și aiurea, ce e drept, mult mai mult în raport cu apa și neamestecat cu nici un fel de otravă. Acum să facă cineva socoteala cât de puțin cuviincioși sunt băutorii de bere, față de elasticitatea pielii lor, când caută să se sature cu substanțele hrănitoare cuprinse în bere. Noi avem altceva mai bun de făcut. De aceea nu mai amintim de rachiu, în care acel „ceva“ minunat lipsește cu totul și alcoolul stă mai, mai să ajungă apa. Argumentul de căpetenie al băuturilor e prea șubred ca să stea, fără sprijin, pe picioare; de altminteri câtă și el se semene stăpânilor pe cari li slujește. Să vedem însă cât de tari îi sunt cărjile.

Ați auzit că alcoolul înlesnește mistuirea. Nu vom intra în amănunte doctoricești pentru că altul e rostul acestei foi și, apoi, pentru că prea sunt convingătoare. Iar lumea vrea să fie întoarsă cu încetul și nu smulsă deodată din atmosfera călăie dintre adevăr și ceea ce nu e adevăr.

Măncarea e înmuiată și desfăcută în părți bune și părți netrebuitoare de sucurile stomacului. Dar alcoolul împedecă această îndoită schimbare întărind carnea ori pânea mestecă. Ca să vă convingeți, amintiți-vă de ceva foarte cunoscut. O bucată de zahăr lăsată în apă se topește; muiată însă întâiu în spirit se păstrează tare ca piatra. De ce? Pentru că alcoolul sugerează apa din corpurile pe care le atinge, și le întărește. Tot el vatămă cu timpul pielea care captușește stomacul, și îl îmbolnăvește; îngrașă ficatul, îngreindu-i slujba, sau îl zgârcește, silind firea să se verse în sânge și pricinuind gălbenirea; și la urmă vede și de vine, așa e sângele tescuit în ficat, își sparge drum în părțile mai slab dinspre pântec, și omul capătă dropică. Toate urmări ale lăudatei înlesniri a mistuirii și hrănirii datorită băuturilor spirtoase!

Acum, încă două, trei lămuriri privind înrăurirea pe care o au și asupra circulației sângelui, a puterii de muncă, a nervilor, a temperaturii, și ce va mai urma în câteva rânduri mai jos. E mult, dar abia se cumpănește cu numărul uriaș de foloase, născocit

de băutori, și după care se ascund ca într'o cetate, când te apropii de ei cu alte păreri.

Sângele e alcătuit în bună parte din bobite celule, roșii și albe. Cele dintăiu se încarcă cu oxigen dela plămâni și-l duc în toate părțile trupului, care-și însușește hrana printr'o ardere, făcută cu ajutorul lui. Alcoolul zădarnicește această slujbă a bobitelor roșii, pe deoparte, vătămându-le, și, pe de alta, m stuing el, pentru arderea lui, foarte mult oxigen. Urmarea se vede. Arderea nedesăvârșită a hranei aduce după sine o îngrămădire de grăsime, care numai semu de sănătate nu e.

Bobitele albe sunt ostașii trupului nostru. Ele aleargă în locurile unde au pătruns germenii vreunei boli, se luptă cu ei și-iucid, când sunt destul de tari. Alcoolul însă le ia mult din agerime. Iată de ce ranile băutorilor se vindecă mai cu greu, boalele molipsitoare li inving mai lesne și operațiile făcute lor sunt mai primejdioase. Injima se căptușește cu grăsime, pompează sângele tot mai anevoie, arterele ajung scoartă de copac, și se pot rupe oricând.

În ce privește nervii și creierul, vom spune mai puțin. E cineva care să nu știe sau nu priceapă ușor ce au să îndure de pe urma băuturilor? Dela veselia pe care o bei cu întâiu pahar, până la nebunia care vede pretudindeni șoareci și șerpi, sunt, într'adevăr trepte. Băutorii sunt însă oameni grăbiți și, cum rar se întâmplă în lume, de cei cari nu se lasă până nu-și ajung ținta. Dacă le dă răgaz alcoolul, fiți siguri că vor călca și pe ultima treaptă.

Cercetătorii răbdători statornicesc însă cu noi dovezi că, datorită lui, simțurile se tocesc: te poți lovi rău, fără să bagi de seamă, vezi tot mai turbure și mai deaproape; că și cele mai mici cătimi de alcool împuținează puterea de muncă a minții; că înălțurarea oboselii e urmarea unei amorțeli, și se răzbună! că scăparea de griji e o părere care se spulberă iute; că ești în stare să lucrezi tot mai puțin și că te drăpeni, căznindu-te să faci ce nu mai poți, deși ți se pare că bei, ca zmeul din poveste, putere: și că te înșeli când socoți, iarna, că te încălzești mai bine cu un pahar de rachiu, decât cu un braț de lemne. Minunat animal e omul, pentrucă nimic din ce vede nu lasă nefolosit: dela pisică învață curățenia, dela furnică rânduiala în gospodărie. Dela birjari și dela căruțași se pare că a învățat că băutura încălzește; dela cărciumari, că prelungește viața. Și astfel imprumutând și din dreapta și din stânga, el înaintează mereu, sporindu-și străvechea comoară. Sa ne descoperim! — Nansen și Livingstone însă nu împărtășeau păreri birjarilor. Cel dintăiu n'a vrut să ia cu el nici un butoiș cu băuturi spirtoase în păraginile polare. Cel de-al doilea în țările fierbinți dela ecuator: se îndreptaseră că alcoolul nici nu încălzește, nici nu răco-rește. Iar cercetările întreprinse de societățile de asigurare au arătat că, din nenorocire, și cărciumarii se înșală, sau și una și alta.

Din cele schițate până aici, se vede, par'că, ce stricător e alcoolul odată ajuns în trup. Dar credeți că e numai atât? Băutorii stau în drumul tuturor boalelor molipsitoare. Oftica e mai răspândită în orașele și în țările unde se bea mai mult. În vreme de molimă, mor de holeră 19 abstenenți din o sută, și 91 de băutori. Să-i fi plăcut oare ghuma doctorului care a propus să se vopsească din nou firmele tuturor cărciumilor și să se scrie cu litere proaspete: „Aici se vinde holeră?“ Sinucigașii dintre băutori se aleg mai în deosebi, întâmplările nenorocite pe ei, pentrucă sunt mai puțin băgători de seamă, îi lovesc. Copii lor sunt mai slabi, mai supuși boalelor, mai aplecați pa-

timii bănturii, decât oricari alții.

Dar toate aceste pagube le îndură, se pare, cel care bea. Nu-și primește singur cuvenita pedeapsă? Lăsați-l în pace! Da, însă mai toată lumea bea, și dă de răpă. Cine cutează să strige: Lăsați-o în pace! Și când toți ai tăi se prăpădesc, cei mai deaproape, cei mai scumpi, tu să stai de piatră? Om lângă om fac o țară și dacă toți cetățenii ei sunt slabi, nici ea n'are cum să fie tare. Și mai e vorba, pe lângă sănătate, și de bună-stare. Beția e mama sărăciei. De ar pune deoparte cineva, care abia gustă băuturile, ceace ar fi să bea într'o zi, 25 de bani bunăoară, cu dobândă de 5%, ar avea în 20 de ani 3073.53 și în 40, 11322.82 de lei. Ce să zicem de cei printre degețele cărora se strecoreă banii cu zecile de lei pe zi și cari se aseamănă cu ceilalți într'atât că ajung la sapă de lemn ceva mai de vreme și ceva mai bolnavi? Foametea e mai aproape și pentru că mare parte din grâne se întrebunțează la fabricarea spiritului, care aduce lumii foleasele pe care am văzut că i-le poate aduce. În Anglia s'a socotit că, dacă în cerealele pe care, amestecate cu apă, ai să le cumperi mai pe urmă cu paharul, s'ar face pâni, ar ieși, într'un an, 1050 de milioane decâte două kgr., și, ca să fie încărcate pe vapoare, ar fi nevoie de 330 de cai volnici, care să străbată drumul dintre oraș și debarcader, încărcăți greu, o zi întreagă, tot la jumătate, la jumătate de ceas. Inchipuți-vă că ar înnebuni cărașii și ar zvârli atâtea pâine în apă. I-ar sfâșia oamezii ori ba? Și schimbarea grânelor în băuturi înseamnă numai, o aruncare a lor pe gărlă? — Statele trebuie să sporească numărul spitalelor, al azilelor, al temnițelor, al caselor de nebuni, al păzitorilor liniștii, al îngrijitorilor de bolnavi. Un stat cu mulți băutori cheltuește într'un an și pierde oameni mai mulți decât într'un războiu crâncen. Statisticile sunt nemiloase.

Dar să încheiem. Acestea erau menite dea da toate aceste deslușiri. Acestea sunt ca o tablă care arată trecătorilor drumul cel bun. Dacă le înțelege cineva, nu mai are nevoie de îndemnuri, iar foaia și-a implinit chemarea chiar fără să tragă tot ea încheerea din faptele de mai sus.

Mai ar fi oare nevoie să spuie că numai abținerea desăvârșită dela bănturile spirtoase și intrarea într'o societate de abstenenți, cum e Ordinul Bunilor Templieri, pot feri lumea de atâtea primejdii și ispite?

Bun Templier.

Aviz!

Subscrisul pierzându-mi testimoniul de calificare extradat de comisiunea examinătoare a Ven. Consistor din Arad sub Nr. 4030 com. esam. 462/1891 vin pe calea aceasta și rog pe celce ar avea ceva știre despre testimoniul acesta să binevoiască a mi-o comunica.

Fibiș. —

Aureliu Lepa,
învățător.

CRONICA.

Primirea surdomuților. Acum se fac primirile în clasa I a scoalei de surdomuți din Arad, anume a copiilor surdomuți de pe teritoriul comitatelor Arad — Bichiș — Biharia și Cenad precum și din comuna Aradul nou. Doritorii de

a fi primiți și eventual de a fi împărtașiți și de ajutor au să se adreseze încă în decursul lunii Martie în epistolă simplă la directorul acelui institut, de unde i-se vor da deslușiri detaliate.

Sedintă festivă a aranjat în duminica lăsatului de brânză tinerimea teologică din Arad. A fost o frumoasă manifestație culturală publică, o alestare vie a iubirei de pătura de jos a poporului, ortacul de călătorie al preotului, în drumul greu și anevoios. Acest spirit a stăpânit lucrarea elevului Gh. Andru ascultată cu multă plăcere, pășirea simpatică a celor doi declamatori Ioan Neacșa v. președintele societății îmbrăcat în costum ficioresc din țara Oltului și Melentie Sora în costum din jurul Făgetului: La un nivel artistic înalt au fost executate și punctele de cor sub conducerea elevului E. Grădinar. Înainte pe aceasta cale viitori păstori sufletești și iubiți-vă din inimă curat turma.

Concurse.

În urma dispozițiunei Ven. Consist. Nrii 613 și 933/911 se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresți cantonale vacante din tractul Butenilor.

1. Bârșă în bani gata 600 cor. solvinde din cassa cultului. 2. 3 stângini de lemne pentru învățător, 3 stângini de lemne pentru sala de învățământ 3., pentru conferință 20 cor. 4., pentru scripturistica 10 cor. 5., dela înmormântări unde va fi poștit 2 cor. 6., întregirea dela stat la minimalul prescriș de lege, asemenea și cvincvenalele. 7., locuință corespunzătoare cu grădină. Conducătorii de cor vor fi preferiți și întrucât un atare ales va înființă și conduce cor în comună va fi onorat din partea parohiei după cuviință și după zelul ce îl va desvolta în aceasta direcțiune.

1. Ignești. 1. În bani gata 200 cor. 2. 5 Hl. grâu 5 Hl. cucuruz 60 lire păsulă. 3. 16 jugh. pământ. 4. 8 stângini de lemne pentru învățător și școală. 5. Scripturistica 10 cor. 6. conferință 10 cor. 7. cvartir și grădină. 8. Întregirea legală dela stat, ce s'a cerut. În lipsa de învățători să vor admite la alegere și învățătoare parte femeiască. Darea după pământ o solvește cel ales.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus recursele adresate respectivului comitet parohial adjustate cu documentele prescrișe vor avea a le subșterne P. O. oficiu ppresbiteral din Buteni (Körösbökény, com. Arad) având a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din comuna în care a recurs spre a-și arăt desteritatea în cântare și tipic.

Körösbökény (Buteni) la 19 febr. (4 mart.) 1911.

Oficiul protopopesce ca inspectorat școlar tractual.

Iuliu Bodea adm. pprezb. insp. școl.

—□—

1—3

Prin concluzul de sub Nr. 6748/910 al Venerabilului Consistor diecezan din Arad, parohul Augustin Beleş din Șimand fiind pus în stadiul de deficientă, iar parohia sa decretată de vacantă, pentru îndeplinirea acestei parohii să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumintele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesiune pământ comasat, ca beneficiu fundamental;

2. Una sesiune pământ comasat, ca rescumpărare pentru bir și stole, conform concluzului consistorial de sub Nrul 2751/902.;

3. Până să aibe cortel gratuit în casa donată de preotul Augustin Beleş, alegândul preot va folosi două

intravilane goale, iar după intrarea în beneficiul de locuință gratuită, Consistorul își rezervă să dispună asupra uzufructului acelor intravilane astfel, că conservarea casei să fie asigurată.

4. Două competențe de pășune (pământ arător.)

5. Ștola legală pentru serviciile religioase, cari nu să cuprind în concluzul consistorial de sub Nr. 2751/902.

Alegândul preot va solvi toate soiurile de contribuții ce cad după beneficiul său și va catehiza fără orice remunerațiune la școala noastră confesională precum și la cea comunală din A. Șimand.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți să recere evaluațiune corespunzătoare pentru asemenea parohii.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă conform Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Șimand, să vor subșterne la oficiul protopopesc gr. or. român al tractului Chișineului în Nadab, având recurenții a se prezenta în sfânta biserică de aici în cutare duminică ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare, ținând cont de dispozițiunile §-ului 33 din Reg. pentru parohii.

Șimand, din ședința comitetului parohial gr. or. român ținută la 27 decembrie 1910 v.

Augustin Beleş,
pres. com. par.

Pavel Stana,
not. com. par.

În conțelegere cu: Demeteriu Muscanu adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinire postului de învățător la școala populară din Hinchiriș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala” pe lângă dotațiunea:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 600 cor. cu întregirea dela stat 400=1000 cor. 2. Locuință și grădină de legume. 3.) Pentru conferințe și adunări învățătoresți 20 cor. 4. Pentru funcții cantonale stolele uzuate.

Încălzirea școlii de învățământ va îngriji-o comuna bisericească. Învățătorul este dator a conduce strana fără altă remunerațiune.

Cererile de concurs insiruite în senz regulamentar sunt a se adresa P. O. D. Adrian P. Deseanu protoprezbiter în Vașcău (Vaskoh) iar recurenții au a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sfânta biserică din Hinchiriș pentru a-și dovedi desteritatea în cant și tipic.

Hinchiriș, la 23 ianuarie (5 faur) 1911.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu: Adrian P. Deseanu pprezbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de preot din parohia de cl. III. Bucea, protoprezbiteratul Peștesului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumente: 1. Dela 75 Nre de case câte una vică cucuruz sfărmat. 2. Folosirea cimiterului bisericeii și a pământului aflător lângă cimiter sub Nr. cadastral 447, cu un venit anual de 16 cor. 3. Stolele uzuate. Inmormântare mare 10 cor. mică 2 cor., bottez 80 fil. cari fac aproape 100 cor. anual. 4. Întregirea dotației dela stat, după evaluațiunea alesului. În lipsa casei parohiale, preotul e dator a-și afla locuință și a o plăti din al său. Catehizarea va prevedea-o alesul, fără altă remunerație dela biserică ori dela dieceză.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și înainteze rugarea de concurs, ajustată în regulă și adresate comitetului par. din Bucea, P. O. oficiu ppesc în M-Telegd, sub durata concursului, având dâșii a-se prezenta în sfânta biserică din Bucea, pentru a-și dovedi aptitudinile în cant. tipic și omiletică.

Bucea, la 2/15 feb. 1911.

Vasile Bulzan,
președintele comit. par.

Dimitrie Botiș,
notar com. par.

În conțelegere cu: Alexandru Munteanu, protoprezbiter.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pentru repararea și adaptarea St. biserici din Cicir, conform preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nrul 5132—910, comitetul parohial publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ține la 13/26 Martie a. c. la 11^{1/2} ore a. m.

2. Prețul exclamării 1780 cor. 40 fil.

3. Licitanții au se depună 10% din prețul exclamării, ca vadiu.

4. Preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. or. rom. din loc.

5. Licitanții nu își pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna bisericească își rezervă dreptul a da întreprindere aceluia măestru în care va avea mai multă încredere.

Cicir la 12 februarie v. 1911.

Comitetul parohial.

—□—

2—3

Pe baza încuviințării Ven. Consistor sub Nrul 108/911, prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru renovarea și construirea bisericeii gr. ort. rom. din Otlaca, cu prețul de strigare 32162 cor. 54 fileri.

Licitațiunea minuendă se va ține în 1911 martie 3/16 după amezii la 2 ore în școala de lângă biserică în prezența comitetului parohial, verbal — se admit și se vor primi însă și oferte în scris.

Reflectanții înainte de licitațiune au se depună la mâna episcopului bisericesc un vadiu de 5% a prețului de strigare în bani gata, — totașa să fie adnessat și la ofertele în scris. Acest vadiu întreprinzătorul are să-l întregescă la 10 %.

Planul, preliminarul de spese precum și condițiile de licitare se pot cercă în orele oficioase la oficiul parohial aflător la preotul Georgiu Turicu.

Nici unul dintre reflectanți n'are dreptul a pretinde diurnă sau spese de călătorie pentru participarea la licitație.

Comitetul parohial.

—□—

3—3

Conform decisului com. parohial gr. ort. român din Șicula, 2/1911 se publică licitațiunea minuendă pentru repararea sftii biserici din Șicula protoprezbiteratul Ienopolea. Ca termen de licitațiune se desige pe 24 februarie 9 martie a. c. 1. d. a. m. în școala confesională.

Prețul de exclamare 4115 cor. Doritorii de a licita, au să depună în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% după prețul de exclamare.

Com. par. își rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant întreprinzător în care va avea mai multă încredere.

Întreprinzătorii cari să vor prezenta la fața locului nu-și pot forma drept pentru spesele lor avute cu călătoria și prezentarea.

Preliminarul de spese, precum și condițiile de licitațiune să pot vedea la oficiu parohial din loc.

Șicula, din ședința com. par. gr. ort. român ținută la 2/15 februarie 1911.

Ioan Dronca,
cond. of. par.

—□—

3—3

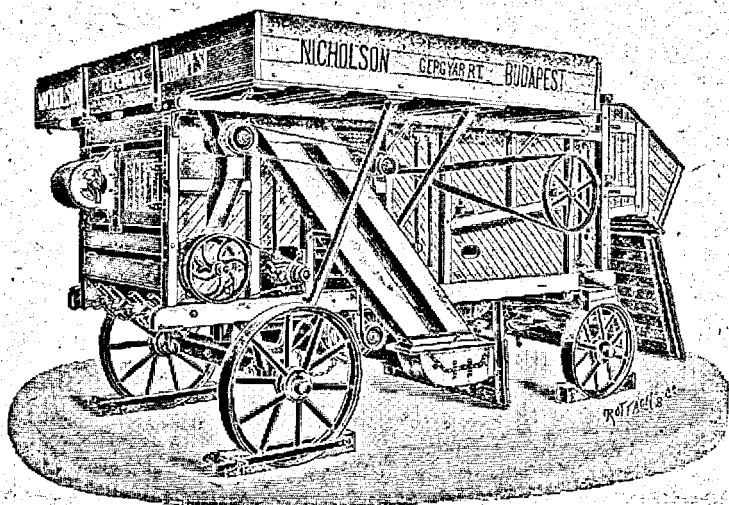
Cea mai mare firmă românească din Ungaria Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul. 406.

Boros-Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul. 406.

==== Neguțatorie de fer, în gros și în detail. ====

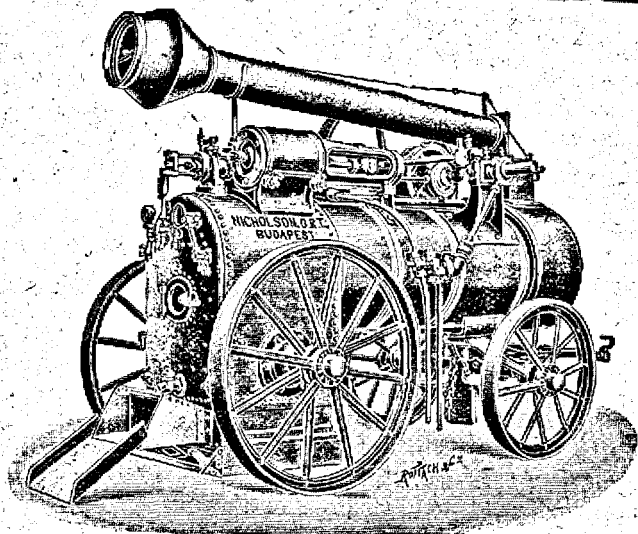
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume:

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Mașini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. **Articli de specialitate.** Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialitate separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcaț, sau voiesc a-și aranjă o moară cu uneltele trebuincioase, să ceară Catalogul nostru ilustrat, în care va putea află toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

18-59

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.